

Lenka Klodová

NESMRTELNOST INTIMITY?

Posudek disertační práce Mg.A. Marie Poláškové

Přestože snad v počátcích projekt doktorandského studia v oboru volného umění mohl vzbuzovat v odborných kruzích jisté rozpaky, podle mého názoru se jedná o věc velmi přínosnou až revoluční. Otevírá se tím možnost růstu syntetické osobnosti, která lépe než klasicky oborově zaměřený umělec odpovídá současnému stupni rozostření hranic mezi tvorbou umění, myšlením umění a prezentací umění. Kriticky uvažující umělci, poučení tvůrci, kteří se zabývají teorií z vnitřní potřeby spíše než umělec nosič, Golem čekající na políbení múzy.

vysunuje to také lepší vlastní charakter umělecké tvorby, která vyvstává jakoby přírodně z autorovy individuality, ale zároveň patří mezi nejtěžší intelektuální práce.

Práce Marie Poláškové je pro mě dobrým potvrzením tohoto očekávání.

V její disertační práci vzniklo jedinečné dílo, na které jsem, možná podvědomě, už dlouho čekala. Marie si za své téma vybrala oblast, která je velmi ambivalentní. Na jednu stranu, jak sama v textu otevřeně zmiňuje, je v současnosti zveřejňování intimity zprofanováno mainstreamem a to nejen v médiích, ale v určité formě i ve výtvarném umění. Toto téma, v Čechách v důsledku informační bariéry nové v 90. letech, ztrácí punc šokující novosti a posouvá se do obecně stravitelnější zóny průměru. Tedy přesněji řečeno /a na tomto upřesnění má právě Marie zásluhu/ neposouvá se do únavnosti vlastní fenomén zveřejňování intimního, ale ustavují se již stokrát viděné formy a klíše.

Zde se ukazuje druhá strana ambivalentnosti tématu – jak odlišit skutečně žitou intimní výpověď od snahy po snadném efektu, exhibici, lenosti nebo takové té „ženskosti“? Zpracovávání osobních témat se vždy setkává s jistým stupněm podezření./ Ze svých studií si pamatuji jistou nechut' prof. Gebauera k projektům, ze kterých byly „příliš cítit ponožky“./

Teoretický text Marie, její reflexe prostoru a těla, nejenže brilantně objasňuje vědomá i podvědomá východiska, ze kterých vychází tato specifická oblast umění, ale samotný text je jakousi myšlenkovou magií, která pohybem vpřed, pochopení současné reality a její virtuální složky vykopává archetypální uklidňující hodnoty, vkládá je do rukou umění jako jejich uchovávatele. Tím jednak přidává silný

argument do věčné diskuse o smyslu umění a jednak vytváří určitý klíč pro pochopení a rozlišení intimní umělecké výpovědi od exhibice.

Podle mého názoru by text Marie Poláškové mohl sloužit přímo jako učebnice vysvětlující existenci a nutnost nejen umění intimity, ale i celé široké oblasti nemateriálního umění. Jak sama zmiňuje v textu a já si dovoluji dosvědčit z praxe, přestože jinde v jiných médiích /hudbě, filmu/ lidé možnost ztotožnění se s „hrdinou“, možnost vidět a slyšet něco „autentického“ hltavě vítají, ve výtvarném umění stále je „osobní příběh mnohem méně srozumitelný než případná krása a řemeslná dokonalost“.

Velmi proto oceňuji části jako je *Mapa Pojmů*, ve které autorka vrací pojmům jejich původní od mediální neovořeči očištěný význam, *Symptomy a situace*, kde analyzuje některé zobrazovací a narativní strategie a *Prototypy*, jež jsou rekapitulací významných počinů. Vybrala jsem záměrně encyklopedické části, protože mám pocit, že citlivě postavená pevnější kostra může v této oblasti výtvarného umění, kde velkou roli hrají těžko materializovatelné pojmy, velmi pomoci v orientaci a v lepší obecné sdělnosti.

Zaujal mě jeden osamělý, ale významný moment v Mariině textu. Při popisu dvou děl Tracy Emin srovnává dvě postele /*My bed*, 1996 a *To Meet My Past*, 2002/ a v pochybách uvažuje o tom, zda byla postel z instalace *My bed* opravdu „žitá“. Tento bod, pro mě úlevně, ukazuje, že i v oblasti intimního umění existuje otázka formy.

I nejautentičtější žitý prezentovaný příběh musí být umělecky přesně zpracován, ať už se bude jednat o špatné záhyby na posteli nebo vteřinové zpoždění gesta při akci. Škoda, že je tato otázka zmíněna jen okrajově. Fascinuje mě fakt, že umění akce patří pořád spíše mezi výtvarná umění mezi dramatická.

Webová stránka www.artprivat.cz, která je součástí díla, rozšíří užitečně českou „webovou knihovnu“ uměleckých reflexivních projektů, po boku stránek jako jsou např. www.zenyvumeni.cz, založené Martinou Pachmanovou, nebo www.obrazar.interaktiv.cz.

Nedokážu se s jistotou vyjádřit k vlastním uměleckým projektům Marie, jelikož webová prezentace mi poskytla spíše přehledovou informaci než detailní zážitek /v počítači jsem viděla z videí i akcí pouze fotografie/. Program autorského sebezveřejňování jako nástroje ověřování a zároveň generování tezí na vlastní kůži nicméně dává velmi logický smysl.

Osobně musím Marii velmi poděkovat, protože mi svou precizní a citlivou prací vlastně analyzovala a pozvedla mou vlastní tvorbu. Poodhalila mi ze své pozice, o deset let posunuté, některé z mých východisek, které jsem si co by autor v zajetí určité nutkavosti ani neuvědomovala. Marie ve své analýze dokázala vykreslit tak útulnou archetypálnost a společenskou užitečnost tohoto způsobu tvorby, že to cítím jako zadostiučinění za určitý pocit samoty a holé existence, který jsem při realizaci některých „intimních“ projektů měla.

Disertační práci Mg.A. Marie Poláškové doporučuji k obhajobě. Blahopřeji autorce k dílu a věřím v úspěšné využití tvůrčího a reflexivního potenciálu.

Mgr.A. Lenka Klodová, PhD.

Ve Sluhách 5.9.2009

Lenka Klodová